

คู่มือครู

ชุดการสอนเรื่องวัฒนธรรมอินไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ชุดที่ 1

รู้จักวัฒนธรรม

วาริ หงส์คำ

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ
โรงเรียนบ้านสองแพรก อ. กระบุรี จ. ระนอง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง

คำนำ

ชุดการสอนเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องวัฒนธรรมถิ่นไทย ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 16 ชั่วโมง ได้จัดทำขึ้นทั้งหมด 9 เล่ม เล่มนี้เป็นเล่มที่ 1 เรื่อง รู้จักวัฒนธรรม ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ 1 ชั่วโมง เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการกลุ่ม และเชื่อมโยงไปสู่การทำโครงงานวัฒนธรรม ซึ่งมีสาระสำคัญตามองค์ประกอบของชุดการสอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คู่มือครู

ส่วนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้

ส่วนที่ 3 ชุดการสอนชุดที่ 1 เรื่อง รู้จักวัฒนธรรม ประกอบด้วยกิจกรรม 3 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ความหมายของวัฒนธรรม

กิจกรรมที่ 2 ประเภทของวัฒนธรรม

กิจกรรมที่ 3 ระดับของวัฒนธรรม

ส่วนที่ 4 แบบฝึกกิจกรรม

ส่วนที่ 5 การประเมินผล

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ชุดการสอนเรื่องวัฒนธรรมถิ่นไทยเล่มนี้จะเป็นแนวทางการสอนให้แก่ครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่สนใจทั่วไปได้เป็นอย่างดี

วารี หงส์คำ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ 1 คู่มือครู	1
ส่วนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้	8
ส่วนที่ 3 ชุดการสอน ชุดที่ 1 เรื่องรู้จักวัฒนธรรม	15
กิจกรรมที่ 1 ความหมายของวัฒนธรรม	16
กิจกรรมที่ 2 ประเภทของวัฒนธรรม	20
กิจกรรมที่ 3 ระดับของวัฒนธรรม	24
ส่วนที่ 4 แบบฝึกกิจกรรม	28
ส่วนที่ 5 การประเมินผล	31
บรรณานุกรม	36

ส่วนที่ 1

คู่มือครู

ชุดที่ 1 เรื่องรู้จักวัฒนธรรม

คู่มือครูนี้เป็นคำแนะนำการใช้ชุดการสอนเรื่องวัฒนธรรมถิ่นไทย สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชุดที่ 1 เรื่องรู้จักวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอน 1 ชั่วโมง

ส่วนประกอบของชุดการสอน

1. บทเรียนจัดเป็นกิจกรรม 3 กิจกรรม มีส่วนประกอบ ดังนี้
 - 1.1 กิจกรรมที่ 1 เรื่อง ความหมายของวัฒนธรรม

ประกอบด้วย บัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา บัตรคำถาม บัตรเฉลย
 - 1.2 กิจกรรมที่ 2 เรื่อง ประเภทของวัฒนธรรม

ประกอบด้วย บัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา บัตรคำถาม บัตรเฉลย
 - 1.3 กิจกรรมที่ 3 เรื่อง ระดับของวัฒนธรรม

ประกอบด้วย บัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา บัตรคำถาม บัตรเฉลย
2. ซองแบบฝึกกิจกรรม
3. ซองข้อสอบใช้สอบหลังเรียน
4. ซองเฉลยคำตอบแบบฝึกกิจกรรม
5. กล่องอุปกรณ์การสอน 1 กล่อง
6. คู่มือครู 1 เล่ม

คำชี้แจงสำหรับครู

1. ครูเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งไม่ได้จัดไว้ในชุดการสอนล่วงหน้า (สิ่งที่ครูต้องเตรียม)
2. ครูจัดชั้นเรียน โดยแบ่งนักเรียนเป็น 6 กลุ่ม โดยมีหัวหน้าประจำกลุ่มทุกกลุ่ม
3. ครูศึกษาเนื้อหาที่สอนโดยละเอียด และศึกษาชุดการสอนอย่างรอบคอบ
4. ก่อนเรียน ครูต้องเตรียมชุดการสอนไว้บนโต๊ะประจำกลุ่มให้เรียบร้อย โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้รับชุดการสอน 1 ชุด ยกเว้นสื่อการสอนที่ต้องใช้ร่วมกัน
5. ครูแนะนำให้นักเรียนรู้จักบทบาทของตนเองในการใช้ชุดการสอน ในกรณีที่นักเรียนเรียนโดยใช้ชุดการสอนเป็นครั้งแรก
6. การสอนแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นสรุปการเรียนรู้

7. ขณะที่นักเรียนประกอบกิจกรรม ครูต้องไม่พูดเสียงดัง หากมีความจำเป็นที่จะต้องอธิบายรายกลุ่ม หรือรายบุคคล ต้องไม่รบกวนกิจกรรมของกลุ่มอื่น

8. ขณะที่นักเรียนประกอบกิจกรรม ครูต้องสังเกตการทำงานและการใช้สื่อการเรียนรู้ อย่างใกล้ชิด

9. เมื่อนักเรียนประกอบกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้เก็บสื่อการสอนของแต่ละกลุ่ม แล้วนำส่งครู

10. การสรุปบทเรียน ควรให้ทุกกลุ่มร่วมกันสรุป

11. หลังจากเสร็จเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

สิ่งที่ครูต้องเตรียม

1. ครูต้องเตรียมชุดการสอนให้ครบถ้วนและเพียงพอสำหรับนักเรียน โดยจัดใส่ซองไว้เป็นชุด ๆ จำนวน 6 ชุด

2. แบบฝึกกิจกรรมจำนวน 30 ชุด

3. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน พร้อมกระดาษคำตอบ จำนวน 30 ชุด

4. อุปกรณ์สำหรับเล่นเกม “มอญซ่อนผ้า” (ผ้าผืนขนาดกลาง 1 ผืน) สำหรับชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

บทบาทของนักเรียน

ครูต้องชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงบทบาทของนักเรียน ดังต่อไปนี้

1. การแบ่งกลุ่มเพื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแบ่งกลุ่มโดยความสามารถ ออกเป็น 6 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน เลือกประธานและเลขานุการ โดยประธานทำหน้าที่เป็นผู้นำในการประกอบกิจกรรมกลุ่ม เลขานุการมีหน้าที่จดบันทึกกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมรวมของกลุ่ม สมาชิกมีหน้าที่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมและทำกิจกรรมรายบุคคล

2. การประกอบกิจกรรม นักเรียนปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ทดสอบก่อนเรียน นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

2.2 ขึ้นนำเข้าสู่บทเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการสนทนาเมื่อครูนำเข้าสู่เรื่องที่จะเรียนรู้

2.3 ขึ้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

(1) อ่านและปฏิบัติตามคำสั่งทีละขั้นตอน

(2) อ่านบัตรเนื้อหา

(3) อ่านบัตรคำถาม

(4) ตอบคำถามจากบัตรคำถาม

(5) ตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลย

(6) อ่านแบบฝึกกิจกรรม

(7) ตรวจสอบคำตอบจากแบบเฉลยฝึกกิจกรรม

2.4 ขั้นสรุปบทเรียน นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

2.5 ขั้นทดสอบหลังเรียน นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

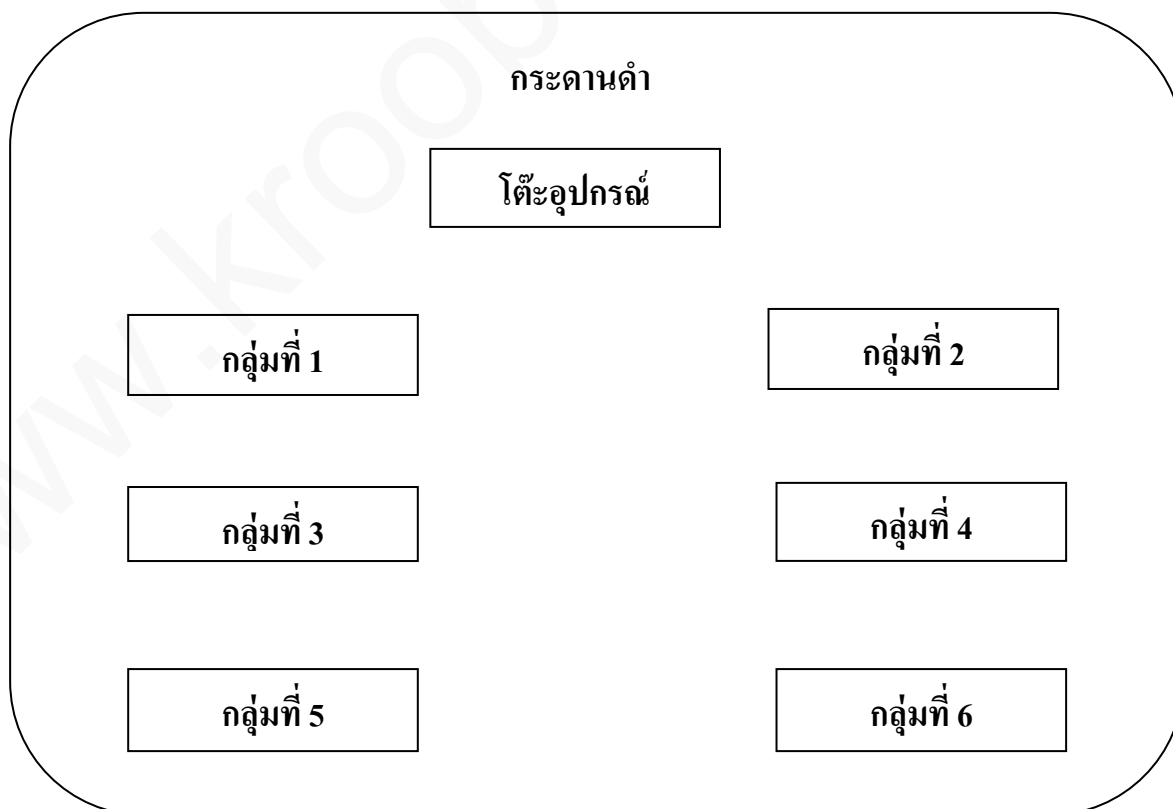
3. พยายามตอบคำถามและปฏิบัติตามกิจกรรมอย่างสุดความสามารถ คำถามที่มีในชุดการสอน ไม่ใช่ข้อสอบ แต่เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้

4. นักเรียนต้องตั้งใจปฏิบัติงาน อภิปรายอย่างจริงจัง ถ้าไม่เข้าใจให้ถามครูผู้สอน และช่วยอธิบายเพื่อนในกลุ่มให้เข้าใจพร้อมกัน ไม่ทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่ได้ระบุในบัตรคำสั่ง

5. เมื่อปฏิบัติตามกิจกรรมแต่ละกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขอให้จัดบัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา บัตรคำถามและสื่อการสอนอื่น ๆ ให้เรียบร้อย ก่อนที่จะดำเนินการศึกษากิจกรรมต่อไป ถ้าหากมีอะไรชำรุดเสียหายต้องแจ้งให้ครูทราบ

การจัดชั้นเรียน

จัดชั้นเรียน โดยแบ่งเป็นกลุ่มกิจกรรม จำนวน 6 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน ดังนี้

แบบทดสอบก่อนเรียน
ชุดการสอนที่ 1 เรื่อง รู้จักวัฒนธรรม

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วเขียนเครื่องหมาย x ลงในกระดาษคำตอบ

1. ข้าวใดเป็นวัฒนธรรมด้านจิตใจ
 - ก. บ้าน
 - ข. ยานพาหนะ
 - ค. เสื้อผ้า
 - ง. วรรณคดีไทย
2. ข้าวใดเป็นวัฒนธรรมระดับชาติ
 - ก. การละเล่นพื้นบ้าน
 - ข. อาหารพื้นบ้าน
 - ค. ดนตรีพื้นบ้าน
 - ง. มวยไทย
3. ข้าวใดเป็นวัฒนธรรมระดับท้องถิ่น
 - ก. อาหารพื้นบ้าน
 - ข. อักษรไทย
 - ค. มวยไทย
 - ง. เลขไทย
4. วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับศักดิ์ศรีและความเป็นชาติไทย จัดอยู่ในวัฒนธรรมระดับใด

ก. ระดับชาติ	ข. ระดับท้องถิ่น
ค. ระดับจังหวัด	ง. ระดับชุมชน
5. วัฒนธรรมของไทยจัดแบ่งออกเป็นภาคต่าง ๆ กี่ภาค อะไรบ้าง
 - ก. 1 ภาค ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - ข. 2 ภาค ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ
 - ค. 3 ภาค ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้
 - ง. 4 ภาค ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง

6. แบบแผนการดำเนินชีวิต ที่คนในสังคมปฏิบัติสืบต่อกันมายาวนาน คืออะไร
- ก. วิธีชีวิต
 - ข. ศาสนา
 - ค. พิธีกรรม
 - ง. วัฒนธรรม
7. ข้อใดต่อไปนี้เป็นวัฒนธรรม
- ก. การเล่นเกมที่บ้าน
 - ข. การแต่งกาย
 - ค. มารยาท
 - ง. ถูกทุกข้อ
8. วัฒนธรรมแบ่งเป็นกี่ประเภท
- ก. 1 ประเภท
 - ข. 2 ประเภท
 - ค. 3 ประเภท
 - ง. 4 ประเภท
9. ประเภทของวัฒนธรรมมีอะไรบ้าง
- ก. วัฒนธรรมทางความคิดและวัตถุ
 - ข. วัฒนธรรมทางความคิดและจิตใจ
 - ค. วัฒนธรรมทางวัตถุและจิตใจ
 - ง. วัฒนธรรมทางอารมณ์และจิตใจ
10. วัฒนธรรมที่มักเกี่ยวข้องกับความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตเป็นวัฒนธรรมด้านใด
- ก. วัฒนธรรมด้านวัตถุ
 - ข. วัฒนธรรมด้านจิตใจ
 - ค. วัฒนธรรมด้านความคิด
 - ง. วัฒนธรรมด้านอารมณ์

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดการสอนที่ 1

เรื่อง รู้จักวัฒนธรรม

ข้อ 1 ง

ข้อ 2 ง

ข้อ 3 ก

ข้อ 4 ก

ข้อ 5 ง

ข้อ 6 ก

ข้อ 7 ง

ข้อ 8 ข

ข้อ 9 ค

ข้อ 10 ก

ส่วนที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้
ชุดที่ 1 เรื่องรู้จักวัฒนธรรม

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง รู้จักวัฒนธรรม

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 6 เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช 2555

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

สาระสำคัญ

1. วัฒนธรรม หมายถึง แบบแผนการดำเนินชีวิตของคนในสังคมที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา ยาวนาน อันแสดงถึงความเจริญงอกงามของคนในสังคม โดยวัฒนธรรมไทยในแต่ละท้องถิ่นมีลักษณะที่คล้ายกันและแตกต่างกันบ้าง ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ อย่างซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

2. วัฒนธรรมแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ และวัฒนธรรมด้านจิตใจ

3. วัฒนธรรมมี 2 ระดับคือ ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกความหมายของวัฒนธรรมได้

2. นักเรียนสามารถจำแนกประเภทของวัฒนธรรมได้

3. นักเรียนสามารถจำแนกระดับของวัฒนธรรมได้

4. นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบประจำชุดการสอนเรื่องรู้จักวัฒนธรรมถูก 8 ข้อ

ในจำนวน 10 ข้อ

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของวัฒนธรรม

2. ประเภทของวัฒนธรรม

3. ระดับของวัฒนธรรม

สาระการ เรียนรู้	กิจกรรม	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	ประเมินผล
3. ระดับของ วัฒนธรรม	4. ตอบคำถามลงในแบบฝึกกิจกรรมที่ 2 5. ตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลยคำตอบ ***** 1. อ่านบัตรคำสั่ง 2. อ่านบัตรเนื้อหา แล้วร่วมกันอภิปราย 3. อ่านบัตรคำถาม 4. ตอบคำถามลงในแบบฝึกกิจกรรมที่ 3 5. ตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลยคำตอบ ***** - นักเรียนทำแบบฝึกกิจกรรม เรื่อง รู้จัก วัฒนธรรม ขั้นสรุป 1. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปเรื่อง ความหมาย,ประเภท และระดับของ วัฒนธรรม 2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน	- แบบฝึกกิจกรรมที่ 2 - บัตรเฉลยคำตอบ - บัตรคำสั่ง - บัตรเนื้อหา - บัตรคำถาม - แบบฝึกกิจกรรมที่ 3 - บัตรเฉลยคำตอบ - แบบฝึกกิจกรรมเรื่อง รู้จักวัฒนธรรม - บัตรเฉลยแบบฝึก กิจกรรม - แบบทดสอบหลังเรียน	

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ครูควรได้ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการใช้แรงเสริม
เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและความร่วมมือของการร่วมกิจกรรม

ความคิดเห็น / ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นายมานิช อรุณโชติ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสองแพรก

บันทึกผลหลังกระบวนการจัดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นางวารี หงส์คำ)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการ

...../...../.....

แบบสังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม

คำชี้แจง 1. ให้นักเรียนประเมินตนเองและให้หัวหน้ากลุ่มประเมินการปฏิบัติงาน

2. ให้ใส่เครื่องหมายในช่องการปฏิบัติงานให้ตรงกับความจริง

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....กลุ่มที่.....

ลำดับ	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ								
		2			1			0		
		ตัวเอง	หัวหน้า	ครู	ตัวเอง	หัวหน้า	ครู	ตัวเอง	หัวหน้า	ครู
1	การร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่สมาชิกในกลุ่ม									
2	การศึกษาเนื้อหา									
3	การทำกิจกรรม									
4	การอภิปรายภายในกลุ่ม									
5	การตอบคำถาม									
	รวมคะแนน									

ลงชื่อ.....(ตัวเอง)

ลงชื่อ.....(หัวหน้ากลุ่ม)

ลงชื่อ.....(ครู)

เกณฑ์การประเมิน

2	มาก	9 – 10 คะแนน
1	ปานกลาง	6 – 8 คะแนน
0	น้อย	0 – 5 คะแนน

สรุปผลการประเมิน

ตัวเอง.....คะแนน

หัวหน้ากลุ่ม.....คะแนน

ครู.....คะแนน

การเล่นมอญซ่อนผ้า

ผู้เล่น

จำนวนผู้เล่น 5-6 คนขึ้นไป

อุปกรณ์

ผ้าขนาดกลาง

วิธีการเล่น

ให้ผู้เล่นทุกคนนั่งล้อมวงเป็นวงกลม และให้ผู้เล่นคนหนึ่งเป็น "มอญ" ถือผ้าและเดินรอบวงกลมของผู้ที่นั่งอยู่ และพยายามนำผ้ามาไปวางด้านหลังของคนที่นั่งอยู่ (แบบไม่ให้รู้) ระหว่างนั้นให้ร้องเพลง "มอญซ่อนผ้า ตุ๊กตา อยู่ข้างหลัง ไว้นั้นไว้นี้ ฉันจะตีกันเธอ" ถ้าคนเป็น "มอญ" วางผ้าไว้และเดินครบรอบมาจะหยิบผ้าขึ้นมาและไล่ตีคนนั้น ถ้าถูกตีต้องเป็นมอญแทน แต่ถ้ารู้ตัวและวิ่งหยิบผ้าที่มอญวางไว้ข้างหลัง มาตีมอญแทน ก็ไม่ต้องเป็นหากไล่ตีไม่ทัน และมอญมานั่งแทนที่ ก็ต้องเป็นมอญ เช่นกันระหว่างที่มอญเดินรอบวงกลมคนนั่งสามารถยื่นมือไปด้านหลังว่ามีผ้าวางไว้หรือเปล่า แต่ห้ามหันหลังไปดู

ที่มา : (การละเล่นพื้นบ้าน, 2554, หน้า 125)

ส่วนที่ 3

ชุดการสอน

ชุดที่ 1 เรื่องรู้จักวัฒนธรรม

บัตรคำสั่ง กิจกรรมที่ 1

ความหมายของวัฒนธรรม

1. อ่านบัตรเนื้อหาแล้วร่วมกันอภิปราย
2. อ่านบัตรคำถาม
3. ตอบคำถามลงบัตรคำถามกิจกรรมที่ 1
4. ตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลย

บัตรเนื้อหา

กิจกรรมที่ 1 ความหมายของวัฒนธรรม

ความหมายของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมมีความหมาย 4 ประการ คือ

1. สิ่งที่ทำให้ความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ เช่น วรรณกรรม สถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม เป็นต้น
2. วิถีชีวิตของหมู่คณะ เช่น ภาษา การแต่งกาย จารีต อาหาร เป็นต้น
3. ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีของประชาชน เช่น กฎหมาย มารยาท เป็นต้น
4. พฤติกรรมและสิ่งที่คุณในหมู่คณะสร้างขึ้นด้วยการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และร่วมใจอยู่ในหมู่คณะของตน เช่น การละเล่นพื้นบ้าน เครื่องมือเครื่องใช้ เป็นต้น

สรุปได้ว่า

วัฒนธรรม หมายถึง แบบแผนการดำเนินชีวิตของคนในสังคม
ที่ปฏิบัติสืบต่อกันมายาวนาน

ที่มา : (กวี วรรณและคณะ, 2554, หน้า 35)

บัตรคำถาม

กิจกรรมที่ 1 ความหมายของวัฒนธรรม

ให้นักเรียนอธิบายความหมายของวัฒนธรรม มาพอเข้าใจพร้อมยกตัวอย่าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บัตรเนลย

กิจกรรมที่ 1 เรื่อง ความหมายของวัฒนธรรม

วัฒนธรรม หมายถึง แบบแผนการดำเนินชีวิตของคนในสังคมที่ปฏิบัติสืบต่อกันมายาวนาน เช่น วรรณกรรม ภาษา การแต่งกาย อาหาร การละเล่น มารยาท

(คำตอบอื่น ๆ ครูกับนักเรียนร่วมกันพิจารณา)

บัตรคำสั่ง

กิจกรรมที่ 2 ประเภทของวัฒนธรรม

1. อ่านบัตรเนื้อหาแล้วร่วมกันอภิปราย
2. อ่านบัตรคำถาม
3. ตอบคำถามลงบัตรคำถามกิจกรรมที่ 2
4. ตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลย

กิจกรรมที่ 2 ประเภทของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ

เป็นวัฒนธรรมที่สามารถมองเห็นและสัมผัสได้ มักจะเกี่ยวข้องกับความ สะดวกสบายในการดำรงชีวิต เช่น ยานพาหนะ เสื้อผ้า เป็นต้น

2. วัฒนธรรมทางจิตใจ

เป็นวัฒนธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นและสัมผัสได้ วัฒนธรรมทางจิตใจ จะเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต การควบคุมพฤติกรรมของบุคคล และการอยู่ ร่วมกันอย่างสงบสุข เช่น มารยาทไทย วรรณคดีไทย ประเพณีไทย กฎหมาย เป็นต้น

สรุปได้ว่า

วัฒนธรรม มี 2 ประเภท คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ และวัฒนธรรมทางจิตใจ

บัตรคำถาม

กิจกรรมที่ 2

เรื่อง ประเภทของวัฒนธรรม

ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกต้อง
และกาเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อที่ไม่ถูกต้อง

ขขข

- 1..... วัฒนธรรมมี 2 ประเภท
- 2..... วัฒนธรรม แบ่งเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ และ
วัฒนธรรมทางปัญญา
- 3..... “มารยาทไทย” จัดเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ
- 4..... “ประเพณีไทย” จัดเป็นวัฒนธรรมทางจิตใจ
- 5..... “เสื้อผ้า” จัดเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ

บัตรเฉลย

กิจกรรมที่ 2 เรื่อง ประเภทของวัฒนธรรม

ข้อที่	คำตอบ
1	✓
2	✗
3	✗
4	✓
5	✓

บัตรคำสั่ง

กิจกรรมที่ 3 เรื่อง ระดับของวัฒนธรรม

1. อ่านบัตรเนื้อหาแล้วร่วมกันอภิปราย
2. อ่านบัตรคำถาม
3. ตอบคำถามลงบัตรคำถามกิจกรรมที่ 3
4. ตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลย

บัตรเนื้อหา

กิจกรรมที่ 3 ระดับของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมไทย มีทั้งวัฒนธรรมระดับชาติและระดับท้องถิ่น ดังนี้

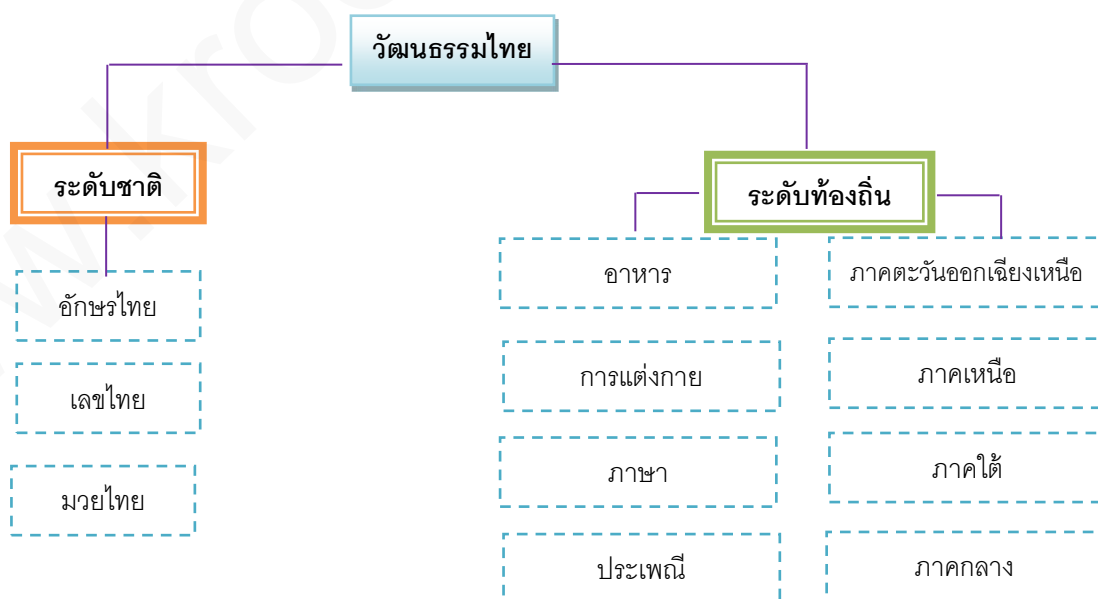
1. วัฒนธรรมระดับชาติ เป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับศักดิ์ศรีและความภาคภูมิใจในการเป็นชาติไทย เช่น อักษรไทย มวยไทย เลขไทย

2. วัฒนธรรมระดับท้องถิ่น เป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในแต่ละท้องถิ่น เช่น วัฒนธรรมด้านอาหาร วัฒนธรรมการแต่งกาย วัฒนธรรมด้านภาษา วัฒนธรรมด้านประเพณี ในแต่ละท้องถิ่น

นอกจากนี้วัฒนธรรมไทยได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็นภาคต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมและการดำเนินชีวิต มี 4 ภาค คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง

ที่มา : (กวี วรรณและคณะ, 2554, หน้า 37)

สรุปได้ดังนี้

บัตรคำถาม

กิจกรรมที่ 3 ระดับของวัฒนธรรม

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. “อักษรไทย” เป็นวัฒนธรรมไทยระดับใด

.....

.....

2. “วัฒนธรรมการรับประทานอาหาร” เป็นวัฒนธรรมไทยระดับใด

.....

.....

3. ลักษณะของวัฒนธรรมไทยภาคต่าง ๆ จัดแบ่งจากสิ่งใด

.....

.....

4. วัฒนธรรมไทยแบ่งเป็นภาคต่าง ๆ กี่ภาค อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

บัตรเฉลยคำตอบ
กิจกรรมที่ 3
ระดับของวัฒนธรรม

1. ระดับชาติ
2. ระดับท้องถิ่น
3. สภาพแวดล้อมและการดำเนินชีวิต
4. 4 ภาค คือ
 - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - ภาคเหนือ
 - ภาคใต้
 - ภาคกลาง

ส่วนที่ 4
แบบฝึกกิจกรรม
ชุดที่ 1 เรื่องรู้จักวัฒนธรรม

แบบฝึกกิจกรรม

ชุดการสอนที่ 1 เรื่อง รู้จักวัฒนธรรม

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกต้อง และกาเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่ไม่ถูกต้อง

- 1..... วัฒนธรรมมี 2 ประเภท
- 2..... วัฒนธรรม แบ่งเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ และ
วัฒนธรรมทางปัญญา
- 3..... “มารยาทไทย” จัดเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ
- 4..... “ประเพณีไทย” จัดเป็นวัฒนธรรมทางจิตใจ
- 5..... “เสื้อผ้า” จัดเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ
- 6..... วัฒนธรรม หมายถึงแบบแผนการดำเนินชีวิตของคนในสังคม
ที่ปฏิบัติสืบต่อกันมายาวนาน
- 7..... มวยไทย ถือเป็นวัฒนธรรมไทยระดับท้องถิ่น
- 8..... วัฒนธรรมท้องถิ่นของไทยแบ่งเป็นภาคต่าง ๆ ได้ 4 ภาค
- 9..... ระดับของวัฒนธรรมมี 4 ระดับ คือ ระดับสากล ระดับชาติ
ระดับท้องถิ่น และระดับชุมชน
- 10..... อาหารพื้นบ้านถือเป็นวัฒนธรรมระดับท้องถิ่น

เฉลยแบบฝึกกิจกรรม

ชุดการสอนที่ 1 เรื่องรู้จักวัฒนธรรม

ข้อที่	คำตอบ
1	✓
2	✗
3	✗
4	✓
5	✓
6	✓
7	✗
8	✓
9	✗
10	✓

ส่วนที่ 5
การประเมินผล
ชุดที่ 1 เรื่องรู้จักวัฒนธรรม

การประเมินผลการใช้ชุดการสอนเรื่องวัฒนธรรมถิ่นไทย ชุดการสอนที่ 1 เรื่อง รู้จัก วัฒนธรรม ดำเนินการ ดังนี้

1. ประเมินผลระหว่างเรียน โดยประเมินจากการประกอบกิจกรรมของนักเรียน ได้แก่

1.1 การทำแบบฝึกกิจกรรม ประเมินจากการตอบคำถามในแบบฝึกกิจกรรมใน ชุดการสอน มีคะแนนเต็ม 10 คะแนน ถือเกณฑ์ผ่านร้อยละ 80 ซึ่งนักเรียนต้องได้คะแนนตั้งแต่ 8 คะแนนขึ้นไป จึงถือว่าผ่านเกณฑ์

1.2 การสังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม ประเมินจากการสังเกตการทำกิจกรรมกลุ่ม คะแนนเต็ม 10 คะแนน นักเรียนต้องได้ 8 คะแนนขึ้นไป จึงถือว่าผ่านเกณฑ์

2. ประเมินผลหลังเรียน โดยประเมินจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 10 คะแนน นักเรียนต้องได้ 8 คะแนนขึ้นไป จึงถือว่าผ่านเกณฑ์

แบบทดสอบหลังเรียน
ประจำชุดการสอนที่ 1 เรื่อง รู้จักวัฒนธรรม

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วเขียนเครื่องหมาย × ลงในกระดาษคำตอบ

1. แบบแผนการดำเนินชีวิต ที่คนในสังคมปฏิบัติสืบต่อกันมายาวนาน คืออะไร

ก. วิถีชีวิต	ข. ศาสนา
ค. พิธีกรรม	ง. วัฒนธรรม
2. ข้อใดต่อไปนี้เป็นวัฒนธรรม

ก. การเล่นเกมที่บ้าน	
ข. การแต่งกาย	
ค. มารยาท	
ง. ถูกทุกข้อ	
3. วัฒนธรรมแบ่งเป็นกี่ประเภท

ก. 1 ประเภท	
ข. 2 ประเภท	
ค. 3 ประเภท	
ง. 4 ประเภท	
4. ประเภทของวัฒนธรรมมีอะไรบ้าง

ก. วัฒนธรรมทางความคิดและวัตถุ	
ข. วัฒนธรรมทางความคิดและจิตใจ	
ค. วัฒนธรรมทางวัตถุและจิตใจ	
ง. วัฒนธรรมทางอารมณ์และจิตใจ	
5. วัฒนธรรมที่มักเกี่ยวข้องกับความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตเป็นวัฒนธรรมด้านใด

ก. วัฒนธรรมด้านวัตถุ	
ข. วัฒนธรรมด้านจิตใจ	
ค. วัฒนธรรมด้านความคิด	
ง. วัฒนธรรมด้านอารมณ์	

6. ข้อใดเป็นวัฒนธรรมด้านจิตใจ

- ก. บ้าน
- ข. ยานพาหนะ
- ค. เสื้อผ้า
- ง. วรรณคดีไทย

7. ข้อใดเป็นวัฒนธรรมระดับชาติ

- ก. การเล่นเกมพื้นบ้าน
- ข. อาหารพื้นบ้าน
- ค. ดนตรีพื้นบ้าน
- ง. มวยไทย

8. ข้อใดเป็นวัฒนธรรมระดับท้องถิ่น

- ก. อาหารพื้นบ้าน
- ข. อักษรไทย
- ค. มวยไทย
- ง. เลขไทย

9. วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับศักดิ์ศรีและความเป็นชาติไทย จัดอยู่ในวัฒนธรรมระดับใด

- ก. ระดับชาติ
- ข. ระดับท้องถิ่น
- ค. ระดับจังหวัด
- ง. ระดับชุมชน

10. วัฒนธรรมของไทยจัดแบ่งออกเป็นภาคต่าง ๆ กี่ภาค อะไรบ้าง

- ก. 1 ภาค ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ข. 2 ภาค ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ
- ค. 3 ภาค ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้
- ง. 4 ภาค ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
ประจำชุดการสอนที่ 1

เรื่อง รู้จักวัฒนธรรม

ข้อ 1 ก

ข้อ 2 ง

ข้อ 3 ข

ข้อ 4 ค

ข้อ 5 ก

ข้อ 6 ง

ข้อ 7 ง

ข้อ 8 ก

ข้อ 9 ก

ข้อ 10 ง

บรรณานุกรม

- กวี วรรกวิน, บุษบา คุณาศิริรินทร์ และวรพิทย์ มากมี. (2554). หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2546). นวัตกรรมการศึกษาชุดการสอน. กรุงเทพมหานคร : ชารอักษร.
- บ้านสองแพรก, โรงเรียน. (2555). หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสองแพรก พุทธศักราช 2555 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. ระนอง : โรงเรียนบ้านสองแพรก, (อัคราณา).
- วิทยา ปานะบุตร. (2554). ตัวโจทย์เตรียมสอบ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิพนธ์.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- หอสมุดกลาง 09, ฝ่ายวิชาการ. (2554). การเล่นเกมพื้นบ้าน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หอสมุดกลาง 09.